

Replik i debaten om

Anvendelse af åbne standarder for software i det offentlige

Af Leif Lodahl, Fællesskabet bag OpenOffice.org i Danmark

Indholdsfortegnelse

Konklusioner.....	1
Formater og programmer.....	2
Konvertering af gamle dokumenter.....	2
Teknisk kvalitet.....	2
Udviklingsprocessen i ODF og OpenOffice.org	2
Formatets vej til ISO godkendelse.....	2
Microsofts formål.....	3
Dansk indflydelse i fremtiden.....	3
ODF.....	3
OpenOffice.org.....	3
Kommentar til urigtige oplysninger, som tidligere er fremført i debatten.....	4
Smarte felter.....	4
Høringssvar fra Microsoft.....	4
Microsoft OOXML.....	4
Flere	4
Bilag.....	5
Referencer.....	5
Biografi.....	6
Fællesskabet bag OpenOffice.org i Danmark.....	6
Leif Lodahl.....	6
Jørgen Kristensen.....	6

Konklusioner

Folketinget vedtog i sommeren 2006, at offentlige myndigheder skal benytte åbne standarder ved udveksling af dokumenter. Beslutningen indeholder bl.a. en nøje definition af, hvad åbne standarder er.:

At en standard er åben indebærer, at:

- *standarden skal være fuldstændigt dokumenteret og offentligt tilgængelig,*
- *standarden skal være frit implementérbar uden økonomiske, politiske eller juridiske begrænsninger på implementering og anvendelse, hverken nu eller i fremtiden, og*
- *standarden skal være standardiseret og vedligeholdt i et åbent forum via en åben proces (standardiseringsorganisation).*

Med udgangspunkt i resolution B 103 kan EOOXML ikke komme i betragtning som dokumentformat, idet formatet ikke lever op til definitionen af åbne standarder jvnf. Folketingets resolution.

Om det ene format har bedre egenskaber end det andet, er i den nuværende beslutning ligegyldigt. Alle fremlagte rapporter påpeger at EOOXML ikke er en åben standard i henhold til resolutionen.

Hovedargumentet fra Microsoft er hensynet til bagudkompatibilitet, altså evnen til at åbne gamle dokumenter. Er dette argument ikke netop årsagen til, at Folketinget har taget en beslutning om at benytte åbne standarder? For at løsrive Danmark fra en enkelt leverandørs strategi om at fastlåse brugerne til et bestemt program.

Alle implicerede eksperter er enige i, at den nuværende monopolsituation ikke er optimal.

Dokumentformatet ODF udvikles og vedligeholdes i et åbent forum. Når Danmark snart vælger at benytte formatet til udveksling af dokumenter, vil det være muligt at påvirke og forbedre formatet i fremtiden.

Brug den sunde fornuft: Vælg et og kun et format, som er **reelt** åbent.

Formater og programmer

Det er vigtigt at huske, at B 103 omhandler dokumentformater og ikke tager stilling til hvilket program der skal benyttes. ODF formatet er et åbent format, som fremover også kan benyttes af Microsoft Office. Løsningen er et gratis tilføjesprogram til MS's Officepakke, som Microsoft selv har taget initiativ til.

Konvertering af gamle dokumenter

Et af de vigtigste emner i debatten handler om at åbne dokumenter, som er gemt vha. Microsofts tidligere dokumentformater, f.eks. .doc og .xls. Microsoft anfører i sin argumentation, at denne såkaldte dokumentkonvertering, er lettere og bedre, hvis man benytter Microsoft Office. Dette argument hører ikke hjemme i debatten om åbne standarder, men derimod om hvilket program der er bedst til at løse forskellige opgaver.

I øvrigt vil jeg fremhæve, at EOOXML/ODF-følgegruppen under OIO på mødet den 20. april 2007 konkluderede følgende:

Med en enkelt undtagelse i deltagerkredsen er der generelt ikke planer om, at historiske filer skal konverteres – i hvert fald kun i et mindre omfang.

Konverteringsproblemet er ikke så stort som det gøres til, med mindre der indføres to standarder. I så fald vil aktuelle og levende dokumenter skulle konverteres i en uendelighed.

Teknisk kvalitet

I debatten er der fremført adskillige eksempler på, at Microsofts dokumentformat har nogle tekniske egenskaber, som gør denne standard overlegen i forhold til ODF. Det er muligvis korrekt. Men det er ikke det spørgsmål I skal tage stilling til nu. I skal tage stilling til, om formatet kvalificerer sig jvnf. resolutionens definition af åbenhed.

Udviklingsprocessen i ODF og OpenOffice.org

OpenOffice.org er et såkaldt open source projekt. Udviklingen foregår i et samarbejde mellem adskillige (over 800) udviklere. De fleste er bidrag fra kommercielle virksomheder, som donerer arbejdskraft til projektet, men der er også adskillige bidrag fra privatpersoner og offentlige myndigheder.

ODF formatet blev oprindeligt udviklet som et delprojekt under OpenOffice.org. På et tidspunkt blev dokumentformatet separeret fra programudviklingen, for at sikre uafhængighed. Projektet, som har udviklet ODF formatet har hele tiden haft som formål, at formatet skulle udvikles som en fælles standard.

Formatets vej til ISO godkendelse

Da OpenOffice.org 2.0 blev frigivet, blev formatet sendt til høring i organisationen OASIS. I høringsperioden kom der adskillige kommentarer og forbedringsforslag. Lidt mere end 100 konkrete forslag blev indarbejdet i standarden i denne del af processen. Kun ganske få forslag (under 10) blev ikke indarbejdet.

Dette er netop hele tanken bag det åbne dokumentformat: **Bidrag modtages gerne!** En filosofi som kendetegner open source som helhed.

Microsofts formål

Da Microsoft fremsendte OOXML til accept i organisationen ECMA, var det med det meget vigtige forbehold, at ECMA skulle godkende formatet som det var.

Produce a standard which is fully compatible with the Office Open XML Formats

ECMA's behandling af formatet blev da også gennemført uden en eneste ændring eller tilføjelse til den oprindelige specifikation. Da ECMA senere sendte formatet videre til ISO, stod der i følgebrevet:

OpenXML was designed from the start to be capable of faithfully representing the pre-existing corpus of word-processing documents, presentations, and spreadsheets that are encoded in binary formats defined by Microsoft Corporation.

Microsoft har ikke tænkt sig, at formatet skulle udvikles i et åbent forum. At kalde formatet en åben standard jvnf. de definitioner, som er accepterede, er i bedste fald udtryk for uvidenhed, men i dette tilfælde nok mere løgn.

Dansk indflydelse i fremtiden

Open source projekter fungerer på den måde, at alle som ønsker at bidrage, er velkomne.

ODF

Når det offentlige Danmark nu vælger at benytte ODF som dokumentstandard, giver det også mulighed for, fremover, at stille krav og komme med ønsker.

Det kan tænkes at der over tid, vil opstå behov for tilpasninger, som gør standardformatet mere brugbart, f.eks. i samspil med andre offentlige systemer eller standarder. Det vil være naturligt for IT- og Telestyrelsen, på vegne af Danmark, at bidrage i organisationen OASIS, for at fremme danske interesser. Et sådant initiativ vil blive betragtet som et positivt bidrag.

OpenOffice.org

Projektet som udvikler og vedligeholder OpenOffice.org, er åbent for bidrag. Min egen erfaring er, at hvis man kommer med konkrete og veldokumenterede forslag til forbedringer, bliver de modtaget positivt. Fra dansk side har vi bl.a. været involveret i digital signering af dokumenter (digital signatur) og regneark, så funktionerne passer til danske forhold.

Hvis der bliver behov for at lave programændringer eller tilføjelser, som er så specifikke for Danmark, at de ikke kan indføres i den officielle udgave af OpenOffice.org, er det muligt og tilladt, at lave tilføjelser eller specialversioner af programmet.

Det vil være naturligt, at IT- og Telestyrelsen, i regi af Den fællesoffentlige OIO IT-arkitekturkomité, nedsætter en projektgruppe til formålet. F.eks. vil det være naturligt, at vi i Danmark arbejder på at forbedre den danske stavekontrol.

Kommentar til urigtige oplysninger, som tidligere er fremført i debatten

Smarte felter

Ifølge en artikel i Berlingske mandag d. 16. april advarer Microsoft mod, hvad der vil ske, hvis ikke Danmark vælger at benytte Microsofts dokumentformat i den offentlige sektor. I den nævnte artikel i Berlingske anfører Microsoft, at ODF-formatet ikke kan håndtere såkaldte 'smarte dokumenter' med felter, til f.eks. brevpletning. Dette er usandt. Oplysninger om hvilke slags felter, ODF understøtter, fremgår af ODF-specifikationens kapitel 6 - 'Text Fields'.

Høringssvar fra Microsoft

I høringssvaret fra Microsoft hedder det: "ODF er kun beregnet til f.eks. et tekstdokument eller i nogen grad regneark." Dette er forkert. Specifikationen for ODF beskriver regneark, diagrammer, præsentationer og tegninger. Microsoft fremfører også, at ODF-formatet ikke er entydigt, men eksisterer i flere udgaver. Dette er ligeledes usandt. Der findes en og kun en godkendt version (version 1.0). Men ODF-standarden er ikke statisk og uforanderlig. Med tiden vil der komme nye versioner af ODF, ligesom det sker med andre standarder.

Microsoft OOXML

Microsoft anfører i sit høringssvar af 14. maj 2007:

ECMA Open XML er 100 % kompatibel med de millioner af dokumenter og skabeloner til Microsoft Office programmerne, som allerede findes i dag, ikke blot i den offentlige sektor i Danmark, men i alle sektorer og i alle lande.

Dette er ikke korrekt. Flere kilder angiver at der ikke er kompatibilitet mellem Microsoft OOXML og tidligere Microsoft Office formater. Flere internationale videnskabelige tidsskrifter har konstateret manglende konverteringsmulighed og de kan derfor ikke optage artikler, som leveres med formatet. Bl.a. fastslår magasinet *Nature international weekly* at artikler fremsendt i docx-format ikke vil blive optaget i bladet. Det samme forhold gør sig gældende for bladet *Science AAAS*.

Flere ...

Microsoft har også fremført argumenter som

- Microsofts format understøtter bedre tilgængelighed for handicappede
- Microsofts format understøtter flere regnearksfunktioner end ODF
- Microsofts format understøtter tilpassede datatyper, f.eks. til specifikke formål som ESDH og EPJ.

Også her er der tale om **funktioner** i Microsoft Office og ikke dele af dokumenternes **formater**.

Bilag

Referencer

- Fællesskabet bag OpenOffice.org i Danmark <http://da.openoffice.org>
- Redegørelse fra Ovitass AS om formaternes åbenhed. Redegørelsen indgår som et officielt dokument under OIO. **Dokumentet er vedlagt** http://www.oio.dk/files/Research_OXML.ODF2.pdf
- IT- og Telestyrelsens rapport om implementering af B 103. http://www.oio.dk/files/Aabne_standarder_i_det_offentlige.pdf
- OIO's vejledning om standardisering, incl. Definition af *åbne standarder*. http://www.oio.dk/files/5033_standardisering_web.pdf
- Rapporten ”*Open Standards and Their Early Adoption*” af Mogens Kühn Pedersen & Vladislav V. Fomin <http://www.oio.dk/files/OpenStd1.pdf>
- Anerkendt dansk definition af *åbne standarder* <http://www.aabne-standarder.dk>
- Om EOOXML/ODF-følgegruppe <http://www.oio.dk/standarder/standardiseringsarbejdet/pilotdokumentformater/foelgegruppe>
- Magasinet *Nature* <http://www.nature.com/nature/authors/submissions/template/index.html>
- Magasinet *Science* <http://www.sciencemag.org/about/authors/prep/index.dtl>

Biografi

Fællesskabet bag OpenOffice.org i Danmark

DA.OpenOffice.org er navnet på den danske projektgruppe, og vores fokus er på:

- Brugerhjælp og support gennem www.ofoforum.dk
- Oversættelse, kvalitetssikring og udgivelse af Dansk OpenOffice.org.
- Information, dokumentation og vejledninger på dansk.
- Markedsføring af Dansk OpenOffice.org.
- Udbrede kendskab til og understøttelse af den åbne standard, OpenDocument Format, i Danmark.
- Varetage danske organisationers og virksomheders ønsker til officepakken OpenOffice.org.
- Udvikle og vedligeholde en ny ordbog til stavekontrol bl. a. baseret på orddata fra Det Danske Sprog- og Litteraturselskab.

Alle bidragsydere i Danmark arbejder frivilligt og ulønnet.

Leif Lodahl

Leif arbejder til dagligt som projektleder og IT-instruktør i firmaet Symfoni Software Danmark. Leif har siden 2003 været frivillig i Fællesskabet ved primært at oversætte programmet til dansk, og siden at oversætte flere vejledninger. Endvidere har Leif skrevet en række tekniske og organisatoriske artikler om OpenOffice.org. Siden 1. marts har Leif stået i spidsen for Fællesskabet og varetager dermed Fællesskabets aktiviteter udadtil og indgår i det internationale projekt som dansk repræsentant.

Arbejdet for OpenOffice.org er frivilligt og ulønnet.

Jørgen Kristensen

Jørgen er selvstændig computertekniker. Jørgen har i en menneskealder været aktiv inden for open source bevægelsen i Danmark og har særligt haft fokus på distribution til brugerne. Jørgen har skrevet mere end 70 debatindlæg på <http://www.ofoforum.dk/> flere af disse er højaktuelle i debatten om standarder for dokumentformater i Danmark, f.eks. disse:

- Indien vælger ODF formatet
- Brasilien vælger ODF formatet
- Mange lande vælger ODF formatet (1)
- Mange lande vælger ODF formatet (2)
- IBM Danmark vælger ODF formatet.
- The Case for a Single Document Format
- 20 gode slides om OpenOffice.org